

DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Oprichting van Datanutsbedrijf: opstartfase

Samenvatting

In het relanceplan ‘Vlaamse Veerkracht’ van de Vlaamse Regering is digitale transformatie één van de zeven speerpunten. Om van Vlaanderen een toonaangevende en leidende regio te maken op het vlak van de data-economie en data-samenleving, kondigt het relanceplan de oprichting aan van een neutrale derde partij, een Vlaams datanutsbedrijf.

Deze mededeling geeft een overzicht van de voorbereidende stappen die gezet worden naar een dossier Vlaamse Regering en van de kosten die daarmee gepaard gaan. Het aanlooptraject naar het datanutsbedrijf wordt geraamd op 1.350.000 euro en maakt het voorwerp uit van een eerste herverdeling vanuit de relanceprovisie.

1. SITUERING

1.1. Datanutsbedrijf als speerpuntproject binnen het spoor digitalisering van het relanceplan

De Vlaamse Regering maakt 4,3 miljard euro vrij voor haar relanceplan ‘Vlaamse Veerkracht’. Dat plan moet de Vlaamse welvaart en het welzijn van de Vlamingen helpen versterken na de corona-pandemie. Digitale transformatie is één van de zeven speerpunten van dit plan waarbij de regering mikt op een groeistrategie die van Vlaanderen een leidende en toonaangevende data-economie en -samenleving maakt.

Data stroomt vandaag nog niet vlot genoeg in onze Vlaamse economie en onze samenleving. Voor onze welvaart is dat kritisch. Data is vandaag een belangrijke grondstof voor innovatie. Data blijkt in de praktijk meer op lastig vindbare eilanden, elk met eigen regels, afspraken en belemmeringen. Die data staat stil, die stroomt niet. En data die stil staat, heeft geen waarde. Data moet stromen en moet kunnen samenwerken zodat het betere beslissingen mogelijk maakt, zowel in de samenleving als de economie.

Om de versnelde digitale transformatie van Vlaanderen te helpen realiseren, zal een Vlaams datanutsbedrijf worden opgericht. Zoals water, elektriciteit en kabel uitgebouwd zijn tot performante en gestandaardiseerde netwerken, zo moet de komende jaren ook data vlotter toegankelijk zijn en gestandaardiseerd en veilig kunnen stromen zodat onze burgers, de samenleving en de economische actoren erop kunnen rekenen voor innovaties en nieuwe toepassingen.

Een datanutsbedrijf treedt op als een intelligente verkeerswisselaar van data die ervoor zorgt dat er een gelijk data-speelveld is voor alle spelers binnen de aangesloten ecosystemen. Het nutsbedrijf wordt een neutrale derde partij en brengt vertrouwen in de data-economie door data in tal van sectoren te laten samenwerken zonder dat de bedrijven, burgers en overheden in dit ecosysteem de controle over hun data verliezen. Met een intelligent kluizensysteem en standaarden wordt dit gewaarborgd.

Door de combinatie van Vlaamse, Europese en private investeringen krijgen we een hefboomeffect voor de economische relance en moet het economisch groeipotentieel vergroten.

Een dossier wordt momenteel voorbereid dat voor beslissing zal voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering in juli 2021.

1.2. Wat zijn de kenmerken van en wat wordt beoogd met het op te richten datanutsbedrijf

Een neutrale derde partij, in een publiek-private samenwerking

Het datanutsbedrijf wordt een neutrale derde partij, die onafhankelijk staat van bestaande spelers. Het nutsbedrijf zal datadeling, datastandaardisatie en datasamenwerking faciliteren voor andere spelers die daarmee slimme diensten kunnen uitbouwen voor burgers, bedrijven en organisaties. Data beter laten samenwerken, is de missie van het nutsbedrijf.

De noodzaak voor zo'n datanutsbedrijf is al een tijd voelbaar in de markt en in sectoren zoals logistiek, financiële sector, kleinhandel, mobiliteit en IoT-data (Internet of Things, of: sensordata van slimme toestellen en wearables). De nood om data te delen is groot maar het ontbreekt aan een data-verkeerswisselaar tussen de spelers. De markt alleen slaagt er niet in om dit te realiseren en dat heeft veel met het gebrek aan vertrouwen te maken tussen bestaande spelers om mekaars concurrentiegevoelige data toe te vertrouwen.

De overheid is goed geplaatst om als katalysator te zorgen dat de nodige instrumenten en standaarden voorhanden komen van de sectoren om eigen oplossingen op te baseren. Het datanutsbedrijf zal opgestart worden door de overheid als een neutrale partij, onafhankelijk van de bestaande spelers, zodat het als accelerator kan optreden voor diverse data-ecosystemen die zullen ontstaan. Binnen specifieke sectoren zullen, afhankelijk van de marktsituatie en de sectornoden, publiek-private en private-private samenwerkingen opgezet worden.

Het datanutsbedrijf zal met haar oplossingen de markt uitdagen om innovatieve oplossingen op de markt te brengen en zo de transformatie naar een data-economie en een data-samenleving verder te versnellen.

Gemaakt voor de evolutie naar data decentralisatie

De oplossingen van het datanutsbedrijf zullen ook de gangmaker zijn voor de evolutie naar data decentralisatie. De nieuwe Solid-standaarden vormen de eerste basis voor heel wat nieuwe oplossingen waarbij gevoelige data van burgers en bedrijven bewaard kunnen worden in veilige datakluisen ('personal online datastores' of pod). Rond het Solid-concept van "baas van je eigen data" zal de komende jaren een ecosysteem groeien van oplossingen.

Het datanutsbedrijf wil de adoptie van deze nieuwe standaarden stimuleren door een platform en platformdiensten aan te bieden die andere marktspelers kunnen gebruiken om gemakkelijker nieuwe toepassingen mee te bouwen. Een aantal toepassingen in sectoren als logistiek, banken en verzekeringen, toerisme, bouw, mobiliteit, enzovoort liggen in het verschiet.

Platform voor digitale ecosystemen

Om de samenleving en de markt te inspireren en om bestaande spelers te laten excelleren met innovatieve oplossingen, zal het datanutsbedrijf 4 diensten aanbieden.

1. **Een platform "as a service"**: een betrouwbaar en performant platform voor data-uitwisseling en dataverwerking dat klaar is voor de evolutie naar datakluisen en intelligente connectoren en diensten bovenop deze kluisen. Deze platformdiensten worden aangeboden aan andere spelers om te verwerken in hun oplossingen en toepassingen.
2. **Dataverwerkingsdiensten**: als neutrale derde partij biedt het datanutsbedrijf slimme oplossingen aan waarbij partijen geen data met elkaar moeten uitwisselen, maar waarbij ze deze kunnen laten verwerken door het datanutsbedrijf dat enkel het resultaat van de verwerking deelt om verder mee aan de slag te gaan.
3. **Consultancy**: advies, begeleiding en projectontwikkeling zoals het initiëren van samenwerkingsverbanden en synergiën tussen verschillende ecosystemen en sectoren.
4. **Financieringsoplossingen**: kostefficiënte oplossingen aanbieden om API-, datadelings- en dataverwerkingsprojecten te kunnen financieren en vertalen naar een recurrente kost.

Wat doet het datanutsbedrijf niet?

Het datanutsbedrijf zal geen applicaties bouwen en exploiteren, en het treedt niet in de plaats van bestaande spelers of oplossingen die de private markt zelf al oppikt.

De missie van het datanutsbedrijf om data beter te laten samenwerken, betekent concreet dat het nutsbedrijf in hoofdzaak faciliteert. De platform- en datadiensten van het nutsbedrijf geven bedrijven en sectoren een betere toegang tot de juiste en relevante data. Dit zal de private markt en de samenleving verder stimuleren om innovatieve apps en toepassingen te ontwikkelen. Door het samenspel van een nutsbedrijf enerzijds en de sectoren anderzijds die focussen op applicaties en toepassingen binnen hun domeinen, moet Vlaanderen omhoog gestuwd worden in de nieuwe data-economie.

2. VOORBEREIDING OPRICHTING DATANUTSBEDRIJF

De oprichting van een nieuw datanutsbedrijf Vlaanderen is een complex project waarbij juridische, financiële, organisatorische, inhoudelijke en marktgerichte aspecten moeten

uitgewerkt worden als één samenhangend geheel dat gericht is op het realiseren van een structurele verandering in het Vlaamse data- en digitaliseringslandschap.

Verschillende verwachtingen, gevoeligheden en belangen spelen. Het datanutsbedrijf moet correct gepositioneerd worden in het data- en digitaliseringslandschap zodat het niet marktverstoring maar marktversterkend werkt. Kortom, het nutsbedrijf moet leiden tot een duurzame, succesvolle en aanvaarde speler op de Vlaamse datamarkt die door haar activiteiten zorgt voor een hefboom: data beter laten samenwerken, en zo economie groei en maatschappelijke meerwaarde realiseren.

Het agentschap Informatie Vlaanderen heeft de opdracht om alle voorbereidingen te treffen voor de oprichting van het datanutsbedrijf. Gelet op de verschillende expertisedomeinen die daarbij aan bod komen is het noodzakelijk dat Informatie Vlaanderen zich daarbij laat ondersteunen door externe adviesbureaus.

Informatie Vlaanderen is gelast om een concurrentie-onderzoek te doen en internationale gelijkaardige initiatieven in kaart te brengen om mogelijke afstemmingen en samenwerkingen op te zetten. Daarnaast zal Informatie Vlaanderen een concreet plan uitwerken voor het technologisch platform en de bijhorende infrastructuur.

Om het datanutsbedrijf een snelle start te geven, zal Informatie Vlaanderen al twee producten van het nieuwe bedrijf via een business case laten onderzoeken en hier een ontwikkelingsplan voor laten maken.

Om al deze juridische, organisatorische, technologische en financiële aspecten uit te werken die nodig zijn voor de oprichting van het datanutsbedrijf en de behorende infrastructuur en diensten, zal Informatie Vlaanderen zich laten bijstaan door een projectleider, technische adviseurs en externe adviesbureaus.

De verwachte resultaten van dit voorbereidende traject tot de oprichting van het datanutsbedrijf zijn:

- Business plan en alle uitgewerkte voorbereidende aspecten voor de oprichting
- Technologieplan en architectuur
- Business case en ontwikkelingsplan voor twee producten die bij opstart onmiddellijk vermarktbaar zijn
- Minstens twee uitgewerkte use cases van potentiële klanten voor het dienstenaanbod van het datanutsbedrijf

3. BESLUIT

Het project oprichting datanutsbedrijf in het kader van het Relanceplan Vlaamse Veerkracht is een complex en volledig nieuw project dat een grondige voorbereiding vraagt. De voorbereiding zal ongeveer 6 maanden duren waarin naast de uitwerking van een businessplan en use cases ook een marktaftoetsing moet gebeuren en technologische oplossingen moeten gekozen worden die nodig zijn om de dienstverlening van het datanutsbedrijf mogelijk te maken.

Daarnaast moet ook de juridische oprichting voorbereid worden. De omvang en de strakke timing van dit traject zorgt ervoor dat Informatie Vlaanderen daarvoor kosten moet maken die te hoog zijn om te kunnen opgevangen worden binnen de reguliere begroting. Dit zou een te

grote hypotheek leggen op de financiering van de basisdienstverlening. Daarom is het noodzakelijk dat er bij de eerste herverdeling van het relancebudget 1.350.000 euro wordt toegewezen aan Informatie Vlaanderen voor de voorbereidende activiteiten tot oprichting van het datanutsbedrijf.

De minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken,
Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management,

Jan JAMBON